

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні педагогічної ради

Протокол № _____ від _____

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА «ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА. 6 клас»

52 години (1,5 години на тиждень)

Навчальна програма укладена на основі модельної навчальної програми «Зарубіжна література. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудніцька Н.П., Туряниця В. Г., Тіхоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А.), рекомендованої Міністерством освіти і науки України (наказ МОН № 795 від 12.07.2021).

Зміст навчальної програми забезпечує підручник «Зарубіжна література. 6 клас» (авторка О.Ніколенко та ін. – Видавничий центр «Академія», 2023)

Пояснювальна записка

Зарубіжна література як навчальний предмет є складовою частиною мовно-літературної освітньої галузі. Адаптаційний цикл базової середньої освіти (5-6 класи) курсу зарубіжної літератури виконує роль перехідного етапу від основного циклу початкової освіти (3-4 класи) до наступного базового предметного навчання базової середньої освіти (7-9 класи).

Освітня мета зарубіжної літератури як навчального предмета у школі узгоджується з метою мовно-літературної галузі й передбачає розвиток природних здібностей, інтересів, обдарувань учнів, формування компетентних мовців і читачів із гуманістичним світоглядом, які володіють українською мовою, читають інформаційні та художні тексти зарубіжної класичної та сучасної літератури, долучаються до вершинних здобутків літератури і культури для духовного, культурного та національного самовираження та міжкультурного діалогу.

Головна мета вивчення зарубіжної літератури в системі середньої освіти – прилучення учнів до найкращих здобутків класичної й сучасної художньої літератури різних країн і народів, формування компетентних читачів, здатних творчо сприймати, критично оцінювати й насолоджуватися художніми творами, брати участь у різних комунікативних ситуаціях та взаємодії (зокрема із застосуванням цифрових технологій) на підставі прочитаних художніх текстів і медіатекстів відповідно до контексту.

Вивчення зарубіжної літератури спрямоване на збагачення емоційного досвіду, творчу самореалізацію, формування ціннісних орієнтирів.

Завдання вивчення зарубіжної літератури в 6 класі: прилучити школярів до читання творів класики й сучасності; сформувати в них стійкий інтерес до художньої літератури, а також початкові вміння сприймати, аналізувати, інтерпретувати художній текст та медіатекст, критично оцінювати інформацію з різних джерел, виявляти окремі елементи змісту і форми, встановлювати їхню роль у тексті, характеризувати й оцінювати літературних персонажів на підставі їхніх учинків, мови, взаємозв'язків із іншими персонажами та довкіллям, творчо самовиражатися у різних видах діяльності, зокрема із застосуванням цифрових технологій, досліджувати окремі літературні і мовні явища в художньому тексті та медіатексті; розвивати естетичні почуття та емоції учнів, здатність отримувати естетичне задоволення від прочитаного, а також уміння та навички взаємодіяти (усно і письмово) в різних комунікативних ситуаціях, шукати потрібну інформацію щодо художньої літератури, зокрема в цифровому середовищі із дотриманням правил безпеки та академічної доброчесності.

Обов'язкові результати навчання, здобуті після завершення адаптаційного циклу зарубіжної літератури

Основні вимоги до обов'язкових результатів навчання, здобутих після завершення адаптаційного циклу зарубіжної літератури, передбачають, що учень:

взаємодіє з іншими особами в усній формі, сприймає і відтворює зміст почутого, розуміючи його тему, ідею та мету; розрізняє головну та другорядну інформацію в усних повідомленнях; використовує отриману інформацію відповідно до поставлених завдань; обґрунтовує своє ставлення до змісту і форми почутого, бачить зв'язок між формою і змістом, розрізняє в почутому факти, судження і аргументи, уміє відстоювати власні погляди в дискусії з іншими особами, зберігаючи аргументовану і доброзичливу позицію; уміє регулювати власні емоції під час комунікації;

сприймає, аналізує, інтерпретує, критично оцінює інформацію в інформаційних текстах та в художніх текстах зарубіжної літератури; розрізняє основні складники структури тексту; співвідносить зміст сприйнятого художнього тексту з історичним і культурним контекстом; розуміє образи та ситуації в художньому тексті, а також порушені в ньому проблеми і пов'язує їх з власним життєвим досвідом, у тому числі емоційно-почуттєвим; розрізняє головну і другорядну інформацію в текстах; вирізняє окремі елементи художнього тексту та оперує ними (теми, ідеї, проблеми, образи, сюжети тощо); розрізняє художні тексти різних жанрів, розуміє особливості їх структури та мовного оформлення; робить висновки на основі аналізу тексту; перетворює інформацію з однієї форми в іншу (текст, план, таблиця, схема); висловлює почуття і враження, викликані прочитаним, а також ставлення до прочитаного; пояснює вплив прочитаного на формування власних читацьких вподобань і інтересів; уміє обрати текст для читання і обґрунтувати свій вибір; творчо опрацьовує прочитаний текст, виявляє фантазію, щоб трансформувати текст відповідно до поставлених завдань (змінюючи персонажів, їхні дії, мотивації тощо).

висловлює власні думки, почуття, ставлення та ідеї, взаємодіє з іншими особами в письмовій формі, зокрема інтерпретуючи художні тексти зарубіжної літератури; у разі потреби взаємодіє з іншими особами в цифровому середовищі, дотримує норм літературної мови; використовує мовні та художні засоби для власної мовленнєвої творчості, збагачує мовлення завдяки читанню художніх творів.

Ключові компетентності, які мають бути сформовані у 6 класі на уроках зарубіжної літератури

1. Вільне володіння державною мовою

Уміння: сприймати, розуміти, аналізувати, інтерпретувати та оцінювати інформаційні тексти та художні твори зарубіжної літератури (в українському перекладі); висловлювати думки, почуття, погляди в усній та письмовій формі; дотримувати культури мовлення та норм мовленнєвого етикету.

Ставлення: цінування української мови як чинника національної та громадянської ідентичності; готовність спілкуватися державною мовою; прагнення використовувати українську мову в усіх сферах життя; прагнення до ненасильницької комунікації.

2. Спілкування іноземними мовами

Уміння: зіставляти оригінальні тексти художніх творів зарубіжних письменників з українськими перекладами за умови вивчення відповідної іноземної мови в школі.

Ставлення: розуміння важливості оволодіння іноземними мовами для міжкультурного спілкування, відкритість до вивчення іноземних мов; толерантність до представників іншого народу, носіїв іншої мови, культури, звичаїв і способу життя.

3. Математична компетентність

Уміння: встановлювати причиново-наслідкові зв'язки, виокремлювати головну та другорядну інформацію; логічно обґрунтовувати висловлену думку; перетворювати інформацію з однієї форми в іншу (текст, план, таблиця, схема).

Ставлення: прагнення висловлюватися точно й логічно.

4. Компетентності в галузі природничих наук, техніки і технологій

Уміння: висловлювати гіпотези, описувати процеси власної діяльності.

Ставлення: прагнення поглиблювати уявлення про цілісну наукову картину світу.

5. Інноваційність

Уміння: презентувати власні ідеї зрозуміло, грамотно, креативно; використовувати ресурси (зокрема цифрові) для реалізації власних ідей. **Ставлення:** готовність продукувати нові ідеї, спонукання до цього інших осіб.

6. Екологічна компетентність

Уміння: використовувати потенціал художніх текстів щодо висвітлення діяльності людини як частини природи.

Ставлення: інтерес до здобутків зарубіжних авторів, які зробили вагомий внесок у формування та поширення ідей сталого розвитку суспільства.

7. Інформаційно-комунікаційна компетентність

Уміння: використовувати різні види інформаційних, художніх та медіатекстів для пошуку, обробки, аналізу та добору інформації; комунікувати грамотно і безпечно в інформаційному просторі; розрізняти емоції інших осіб у контексті комунікації; використовувати сучасні цифрові технології для розширення читацького досвіду та кола читацьких інтересів.

Ставлення: задоволення пізнавального інтересу в інформаційному середовищі; прагнення етично взаємодіяти у віртуальному просторі; готовність дотримуватися авторських прав; прагнення особистісного розвитку як компетентного мовця і читача за допомогою цифрових технологій.

8. Навчання впродовж життя

Уміння: визначати власні комунікативні потреби, цілі та способи їх досягнення; постійно збагачувати власний словниковий запас через використання словників і довідкових ресурсів, зокрема цифрових; здійснювати самооцінку результатів діяльності; користуватися різними видами бібліотек та орієнтуватися в бібліотечних ресурсах.

Ставлення: прагнення вдосконалювати власне мовлення впродовж життя, розвивати мовну інтуїцію; руйнування власних комунікативних бар'єрів, усвідомлення та подолання стереотипів; розуміння ролі читання художніх текстів зарубіжних авторів для гармонійного розвитку і самовдосконалення; прагнення збагачувати читацький і мовленнєвий досвід.

9. Громадянські та соціальні компетентності

Уміння: аргументовано висловлювати власну громадянську позицію; уникати дискримінування інших осіб у своїх висловлюваннях та діях; критично оцінювати інформацію з різних джерел; формувати та обстоювати особистісні ціннісні орієнтири; використовувати ефективні комунікативні стратегії для співпраці в групі; враховувати особистісні та культурні відмінності співрозмовників; конструктивно спілкуватися в різних соціальних середовищах із дотриманням принципів свободи особистості; виявляти в художніх творах зарубіжних авторів соціально важливий зміст.

Ставлення: сприйняття громадянських цінностей, актуалізованих у художніх творах зарубіжних авторів; шанування української культури, толерантне ставлення до інших культур; плекання українських національних цінностей, повага до цінностей інших народів і культур; утвердження права на власну думку, готовність до налагодження контактів з іншими особами з використанням різноманітних мовних засобів; прагнення до пізнання суспільного досвіду України та інших держав через мову та культуру, зокрема художні твори зарубіжних авторів.

10. Культурна компетентність

Уміння: сприймати та осмислювати цінності, актуалізовані в художніх творах зарубіжних авторів; використовувати досвід взаємодії з творами мистецтва в життєвих ситуаціях для формування власного світогляду та збагачення досвіду; створювати тексти з вираженням власних ідей, досвіду і почуттів та використанням відповідних художніх засобів; добирати тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) для задоволення власних пізнавальних та естетичних потреб.

Ставлення: потреба в читанні художньої літератури для задоволення та розмірковування над прочитаним; відкритість до міжкультурної комунікації, усвідомлення індивідуальних і соціальних стереотипів, що можуть міститися в художньому тексті зарубіжного автора; зацікавленість світовими культурними здобутками; готовність сприймати художній твір як структуру, відкриту до читацьких інтерпретацій у часі та просторі.

II. Підприємливість та фінансова грамотність

Уміння: ініціювати усну, письмову та онлайн-взаємодію українською мовою для розвитку ідеї та її реалізації; пояснювати значення заощадження, інвестування, запозичення, страхування тощо, зокрема на прикладі художніх творів зарубіжних авторів. **Ставлення:** готовність брати відповідальність за себе та інших осіб; відповідальне ставлення до мовленнєвого вчинку; розуміння ролі комунікативних умінь, читацького досвіду для успішної самореалізації.

Основні принципи, на яких ґрунтується навчальна програма

Викладання зарубіжної літератури здійснюється на підставі принципу *доступності*, принципу *систематичності й послідовності навчання*, принципу *зв'язку навчання і виховання*, принципу *спрямованості на розвиток учня*, принципу *науковості*, принципу *історизму*, принципу *зв'язку навчання із життям*, принципу *комунікативності*, принципу *репрезентативності*, принципу *діяльнісного підходу*, принципу *країнознавчого підходу*, принципу *ціннісного підходу*, принципу *нерепресивної свідомості*, принципу *компаративності*, принципу *діалогізму*, принципу *цілісного підходу до вивчення художніх творів*, принципу *наочності навчання*.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Зміст навчального предмета, очікувані результати навчання, види навчальної діяльності учнів

6 клас

(52 години / 1,5 години на тиждень)

Усього — 52 години:

текстуальне вивчення — 42 год.; розвиток мовлення — 4 год.;

позакласне читання — 2 год.; резерв — 4,5 год.

К-сть годин	Зміст навчального предмета	Очікувані результати	Види навчальної діяльності
ВСТУП. Художня література і мистецтво			
1	Специфіка художньої літератури як виду мистецтва, її подібність і	<i>Учень/учениця</i> <i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних</i>	Різні види читання (виразне, «ланцюжком» або ін.), аудіювання (виявлення і відтворення

	<p>відмінність від інших видів мистецтва. Художній образ, особливості його сприйняття. Роль перекладачів у залученні українських читачів до скарбниці світової літератури.</p> <p><i>Теорія літератури (ТЛ) Художній образ, види художніх образів у літературі. Поглиблення понять: оригінал і переклад.</i></p> <p><i>Література і культура (ЛК) Специфічні ознаки різних видів мистецтва.</i></p> <p><i>Україна і світ (УС) Традиційні образи в національних літературах.</i></p> <p><i>Медіатекст (МТ) Використання художніх образів у державних символах різних країн, у різних видах мистецтва.</i></p>	<p><i>ситуаціях</i> виявляє і відтворює прихований зміст почутого та/або прочитаного повідомлення (художнього тексту/медіатексту), зокрема ідейно-естетичний смисл художніх образів, розрізняє невербальні засоби, використані для передачі прихованого змісту тексту; висловлює власну думку, вказує на конструктивні думки інших осіб, критично і толерантно ставлячись до різних поглядів; характеризує особливості форми (зокрема образів) художніх текстів/медіатекстів, що належать до різних видів мистецтва.</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів розрізняє складники структури художнього тексту/медіатексту (зокрема види художніх образів у ньому) відповідно до його жанровородової належності та стилєвих особливостей; обґрунтовує значення інформації, здобутої в прочитаному художньому тексті/медіатексті (зокрема ідейно-естетичний зміст художніх образів, вплив різних видів мистецтва).</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі записує власні міркування або інформацію з інших джерел щодо художніх образів, видів мистецтва, ролі українських перекладачів у прилученні до читання зарубіжної літератури.</p> <p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення порівнює різні тексти щодо наявності/відсутності в них художніх образів і мовних явищ, які сприяють формуванню образності.</p>	<p>прихованого змісту образів у художньому тексті/медіатексті), висловлювання власних думок і виявлення конструктивних думок інших осіб, характеристика форми (зокрема образів) художніх текстів/медіатекстів, виокремлення і розрізнення художніх образів у художньому тексті/медіатексті, обґрунтування ідейноестетичного значення</p>
МІФИ НА ВСІ ЧАСИ			
4	<p>Поняття про міф, його відмінності від казки та легенди. Міфологія</p>	<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях вичерпно відповідає на запитання за змістом почутих та/або прочитаних міфів (або медіатекстів</p>	<p>Різні види читання (виразне, «ланцюжком», в особах, вибіркоче, коментоване або ін.), аудіювання (відповідь на запитання за змістом</p>

<p>народів світу як джерело літературних сюжетів. Основні тематичні групи грецьких міфів. Грецькі міфи. Міф про Прометея. Міф про Геракла (за вибором учителя). Дедал і Ікар. Орфей і Еврідіка. (2-3 міфи за вибором учителя). Боги, герої і люди в давньогрецьких міфах. Найвідоміші міфологічні образи, сюжети, мотиви Стародавньої Греції.</p> <p><i>(ТЛ)</i> Міф.</p> <p><i>(ЛК)</i> Утілення міфів народів світу в мистецтві (живопис, музика, кіно, театр, мультиплікація та ін.).</p> <p><i>(УС)</i> Давні міфологічні уявлення українців (про створення світу, про природу, про добрі й злі сили). Образи Прометея, Дедала й Ікара в українській літературі. Звернення українських письменників до образів, сюжетів міфів народів світу.</p> <p><i>(МТ)</i> Фільмографія: «Олімп» (режисери Н. Вілінг, А. Таппінг, Канада, Велика Британія, 2015), «Міфи Давньої</p>	<p>відповідно до контексту); розуміє і відтворює зміст почутого та/або прочитаного міфу, толерантно реагує, використовуючи формули мовного етикету, етично висловлює власне ставлення до почутого; вибірково переказує зміст почутого та/або прочитаного міфу (або медіатексту); самостійно складає простий план почутого та/або прочитаного тексту міфу (або медіатексту); формулює запитання, щоб уточнити розуміння почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту.</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів читає тексти міфів у різний спосіб (оглядово, вибірково тощо) відповідно до мети читання; формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу опрацьованого тексту міфу (або медіатексту); розкриває актуальність прочитаних текстів/ медіатекстів у контексті викликів сучасності та власних життєвих потреб; представляє текстову інформацію (художнього тексту/ медіатексту), використовуючи різні способи і засоби візуалізації змісту.</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі складає та оформлює власне висловлення (щодо міфологічних персонажів і подій) згідно з усталеними нормами; добирає доречні засоби мовної виразності для оформлення власного висловлення.</p> <p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення виокремлює і розрізняє у прочитаному та/або почутому тексті мовні одиниці різних рівнів, виявляє їх роль у тексті.</p>	<p>почутого міфу), відтворення змісту почутого та/або прочитаного міфу, висловлення власного ставлення до подій і ситуацій у прочитаних та/або почутих міфах, вибірково переказ почутого та/або прочитаного міфу (або медіатексту), складання простого плану почутого та/або прочитаного тексту, формулювання висновків на основі аналізу опрацьованого тексту, візуалізація змісту сприйнятої текстової інформації (малюнки, плакат, стіннівка, комікс тощо), характеристика літературних персонажів, складання і оформлення власного висловлення із використанням доречних засобів виразності, виокремлення і розрізнення в прочитаному та/або почутому тексті мовних одиниць різних рівнів, виявлення їхньої ролі у тексті.</p>
--	---	--

	Греції» (режисер С. Бержер, Франція, 2016), «Прометей» (режисер О. Снежко-Бловатська, СРСР, 1974) та ін.		
ПРИГОДИ І ФАНТАСТИКА			
13	<p>Жуль Верн «П'ятнадцятирічний капітан» (2-3 розділи за вибором учителя). Тема духовного випробування людини. Образ Діка Сенда, мужність і людяність героя. Дік Сенд і його друзі. Дік Сенд і Негоро. Проблема рабства в романі. Образи природи та ідея її пізнання у творі.</p> <p>Чарльз Дікенс (1812–1870). «Різдвяна пісня в прозі». Подорож Скруджа у часі й просторі. Динаміка його образу, причини духовного переродження. Реальні та фантастичні елементи в сюжеті повісті. Значення образу Різдва у творі. Ознаки фольклору (казки, пісні) у творі.</p> <p>Микола Васильович Гоголь (1809– 1852). «Ніч перед Різдвом». Поетичність повісті «Ніч перед</p>	<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях характеризує вплив окремих деталей, зокрема художніх, на сприйняття слухачем (адресатом) змісту почутого художнього тексту/медіатексту; логічно структурує власне повідомлення; дотримується норм у виборі мовленнєвих засобів; використовує окремі засоби художньої виразності у власному мовленні; наводить приклади з художніх текстів/медіатекстів щодо вміння/невміння керувати емоціями, пояснюючи емоційний стан літературних персонажів з проєкцією на розвиток власного емоційного інтелекту.</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів співвідносить зміст сприйнятого художнього тексту/медіатексту з історичним і культурним контекстом; характеризує порушені в художньому тексті/медіатексті проблеми; проєктує власний або відомий життєвий досвід на порушені в художньому тексті/медіатексті проблеми; творчо опрацьовує прочитаний художній текст/медіатекст, у разі потреби змінюючи персонажів, додаючи окремі епізоди, переказуючи прочитане з позиції одного з персонажів тощо.</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі створює невеликі типові повідомлення (пост, коментар у чаті або ін.) щодо прочитаних творів/медіатекстів на спеціальних (захищених) цифрових сервісах і в соціальних мережах; толерантно обстоює власну позицію, звертає увагу на</p>	<p>Різні види читання (виразне, «ланцюжком», в особах, вибіркоче, коментоване, прогнозоване або ін.), характеристика впливу окремих деталей на сприйняття змісту художнього тексту та/або медіатексту, логічне структурування власного повідомлення, дотримання норм у виборі мовленнєвих засобів, використання окремих засобів художньої виразності у власному мовленні, наведення прикладів з художніх текстів/медіатекстів щодо вміння/невміння керувати емоціями, характеристика персонажів (зокрема опис і пояснення їхнього емоційного стану), висловлення власних емоцій під впливом художнього твору, співвіднесення тексту з історичним і культурним контекстом, характеристика порушених у тексті проблем, порівняльна характеристика персонажів, проєктування власного або відомого життєвого досвіду на порушені в тексті проблеми, творче опрацювання прочитаного тексту та/або медіатексту (створення фанфіку зі зміною персонажів, додаванням епізодів, розповіддю від</p>

<p>Різдвом». Українські народні традиції та звичаї у творі. Поєднання фантастичного і реального. Тема кохання. Образи Оксани і Вакули. Гумор в повісті, особливості її мови. Елементи фольклору (традиційні образи – відьма, чорт, місяць та ін.; різдвяні символи; елементи казки).</p> <p>Ульф Старк (1944-2017). «Чи вмієш ти свистати, Юганно». Проблеми самотності (дітей і дорослих), ставлення до людей похилого віку у творі. Образи дітей (Ульф, Берра) і дідуся Нільса, встановлення духовного зв'язку між ними. Світ добра, людяності, милосердя, який герої творять власноруч. Смісл назви твору. Значення символів (шовкова хустка, краватка, повітряний змій та ін.).</p> <p><i>(ТЛ)</i> Роман, фантастика, гумор, порівняння, інтер'єр. Поглиблення</p>	<p>спільні і різні думки учасників дискусії; дотримується засад академічної доброчесності під час онлайнвзаємодії.</p> <p><i>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення</i> вирізняє і пояснює окремі літературні (фантастика, гумор, інтер'єр, порівняння та ін.) та мовні явища у прочитаному художньому тексті/медіатексті.</p>	<p>імені персонажа або ін.), створення повідомлень (пост, коментар у чаті або ін.) на паперових носіях та/або цифрових (захищених) сервісах (за бажанням у соціальних мережах), толерантне обстоювання власної позиції з урахуванням думок учасників дискусії, дотримання засад академічної доброчесності під час онлайн-взаємодії, виявлення і пояснення окремих літературних (фантастика, гумор, інтер'єр, порівняння та ін.) та мовних явищ у прочитаному художньому тексті/медіатексті, підготовка (усно або письмово) твору-роздуму</p>
---	---	--

	<p>понять: повість, тема, ідея художнього твору, сюжет, персонаж.</p> <p>(ЛК) Традиції фольклору (казка, пісня, народні образи) у творах Ч. Дікенса і М. В. Гоголя. Утілення сюжетів і мотивів прочитаних творів у мистецтві.</p> <p>(УС) М. В. Гоголь і Україна, музеї М. В. Гоголя в Україні (Полтавщина). Висловлювання українських митців про творчість Ж. Верна, Ч. Дікенса, М. В. Гоголя. Українські переклади класичних і сучасних творів зарубіжної літератури.</p> <p>(МТ) «П'ятнадцятирічний капітан» (режисер В. Журавльов, СРСР, 1945), «Різдвяна історія» (режисер Р. Земекіс, США, 2009), «Вечори на хуторі біля Диканьки» (режисер О. Роу, СРСР, 1969), «Чи вмієш ти свистати, Юганно» (режисер Р. Хаммеріх, Швеція, 1994) та ін.</p>		
НЕ ЗДАВАТИСЯ В ЖИТТЄВИХ ВИПРОБУВАННЯХ			
9	<p>Джек Лондон (1876–1916). «Жага до життя». Самовладання, воля до життя головного героя оповідання Дж. Лондона, його мужність у сутичках із суворою природою та життєвими обставинами.</p>	<p>І. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях уважно слухає монологічні/діалогічні висловлювання, зважаючи на мету та умови спілкування, особливості художніх текстів/медіатекстів; відтворює основні думки і факти, окремі висловлювання персонажів у літературному творі, що розкривають зміст почутого повідомлення; знаходить у почутому</p>	<p>Різні види читання (виразне, «ланцюжком», в особах, вибіркоче, коментоване, прогнозоване або ін.), аудіювання (відтворення думок і фактів, висловлювань персонажів у почутому та/або прочитаному художньому тексті), знаходження в почутому та/або прочитаному тексті</p>

<p>Збереження моральних переконань у моменти смертельної небезпеки. Роль пейзажних і портретних замальовок у відтворенні внутрішнього стану головного героя. Проблеми зрадництва та духовної стійкості у творі.</p> <p>Анна Гавальда (нар. 1970). «35 кіло надії». Теми школи, родини, життєвого покликання особистості. Грегуар Дюбоск на шляху дорослішання (болісне переживання самотності й нерозуміння з боку інших, пошук власної духовної сутності та улюбленої справи). Складні випробування та їх роль у формуванні характеру підлітка. Образ дідуся Леона як моральний приклад і опора для хлопчика. Відкритий фінал повісті.</p> <p>Крістіне Нестлінгер (нар. 1936). «Конрад, або Дитина з</p>	<p>художньому тексті/медіатексті відповіді на поставлені запитання; розрізняє відому і нову для себе інформацію; використовує вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації із співрозмовниками.</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів формулює тему та основну думку художнього тексту/медіатексту; виокремлює в художньому тексті/медіатексті мікротеми; поєднує інформацію, подану в різні способи (словесну, графічну, числову тощо) у межах одного або кількох текстів (зокрема художніх текстів/медіатекстів); характеризує емоційний стан літературних персонажів, їхню поведінку і вчинки, виявляючи толерантність; проєктує власну поведінку в ситуаціях, подібних до тих, що зображено в художньому тексті/медіатексті.</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі створює письмові тексти (зокрема художні тексти/медіатексти) визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід.</p> <p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення наслідує окремі стильові риси прочитаних художніх текстів/медіатекстів у процесі створення власного тексту чи медіатексту для взаємодії з іншими особами (наприклад, портрет (Дж. Лондон), мотиваційний лист до вступу у заклад освіти (А. Гавальда), новий епізод про казкові пригоди персонажів (М. Енде, К. Нестлінгер) або ін.).</p>	<p>відповідей на поставлені запитання, розрізнення відомої і нової інформації, використання вербальних і невербальних засобів для ефективної комунікації із співрозмовниками, формулювання теми та основної думки тексту, виокремлення в художньому тексті/медіатексті мікротем, поєднання в межах одного або кількох текстів різних видів інформації (словесної, графічної, числової тощо), характеристика емоційного стану літературних персонажів, проєктування власної поведінки в ситуаціях, подібних до тих, що зображено в художньому тексті/медіатексті, створення письмових текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) на підставі прочитаного тексту і власного життєвого досвіду, створення власного тексту або медіатексту із наслідуванням окремих стильових рис прочитаних художніх текстів/медіатекстів.</p>
---	--	---

	<p>бляшанки». Незвичайність образу Конрада, риси його характеру. Конрад і його становлення у світі. Протиставлення очікувань дорослих та справжніх цінностей дитинства.</p> <p>(ТЛ) Портрет, проблема і проблематика літературного твору. Поглиблення понять: тема, ідея, герой/героїня художнього твору (вплив обставин на формування характеру і вчинки, внутрішній світ героя/героїні).</p> <p>(ЛК) Утілення сюжетів прочитаних творів у різних видах мистецтва.</p> <p>(УС) Твори сучасних українських письменників для дітей і про дітей.</p> <p>(МТ) Фільмографія: «Любов до життя» (режисер К. Суайгерт, США, 2012), «35 кіло надії» (режисер О. Ланглуа, Бельгія, Франція, 2005), «Конрад, або Дитина з бляшанки» (режисер К. Шреден, ФРН, 1983)</p>		
БАРВИ СВІТОВОЇ ПОЕЗІЇ			
8	<p>Мацуо Басьо (1644–1694). Хайку. Відображення японських уявлень про красу в поезії митця. Лаконізм</p>	<p><i>І. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях</i> унаочнює та візуалізує почутий та/або прочитаний художній текст (самостійно або з допомогою)</p>	<p>Різні види читання (виразне, «ланцюжком», в особах, вибіркоче, коментоване або ін.), унаочнення та візуалізація почутого та/або</p>

<p>форми та широта художнього змісту хайку. Зображення станів природи в ліриці М. Басьо. Роль художньої деталі. Підтекст.</p> <p>Роберт Бернс (1759–1796). «Моє серце в верховині...». Ідея любові до батьківщини у вірші Р. Бернса. Антитеза (рідний край – чужина). Елементи фольклору (традиційні образи, постійні епітети, повтори та ін.).</p> <p>Генрі Лонгфелло (1807–1882). «Пісня про Гайавату» («Люлька згоди»). Міфи північноамериканських індіанців та їхнє втілення в поемі «Пісня про Гайавату». Елементи фольклору у творі (пісні, казки, легенди). Образ Гайавати. Ідеї миру, національного єднання, відданого служіння народові.</p> <p><i>(ТЛ)</i> Хайку, епітет, метафора. Поглиблення поняття: вірш.</p>	<p>інших осіб), використовуючи різні засоби (малюнки, аплікації, фотоколаж та ін.) для відтворення змісту; визначає ключові слова в почутому та/або прочитаному художньому тексті/медіатексті; формулює тему та ідею почутого та/або прочитаного художнього тексту, медіатексту; характеризує особливості форми усного повідомлення (зокрема художнього тексту/медіатексту), зумовлені змістом; розповідає про власний емоційний стан, описуючи окремі відтінки настрою, почуттів, переживань під час сприймання художнього тексту/медіатексту; регулює власні емоції під час презентації повідомлення (зокрема художнього тексту/медіатексту), художньої декламації.</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів визначає спільні та різні елементи змісту і форми поетичних художніх текстів; розпізнає в художньому тексті основні виражальні засоби; за мотивами прочитаного художнього тексту створює власний медійний продукт (буктрейлер, мультфільм, відеоролик або ін.).</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі добирає доречні засоби мовної виразності для оформлення власного висловлювання (письмовий мінітвір за прочитаним художнім текстом); знаходить і виправляє недоліки та помилки в змісті, будові й мовному оформленні власних висловлень; пояснює окремі виправлення у власному висловлюванні; аналізує зміст написаного з погляду цілісності та повноти викладу.</p> <p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення відтворює окремі художні засоби для втілення власних творчих намірів; урізноманітнює власне мовлення</p>	<p>прочитаного художнього тексту (малюнки, аплікації, фотоколаж та ін.), визначення ключових слів у почутому та/або прочитаному художньому тексті та медіатексті, формулювання теми та ідеї почутого та/або прочитаного художнього тексту та медіатексту, характеристика форми усного повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), розповідь про власний емоційний стан (настрої, почуття, переживання) під час сприймання художнього тексту/медіатексту, презентація повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), визначення спільних та різних елементів змісту і форми поетичних художніх текстів, розпізнавання в художньому тексті основних виражальних засобів, пояснення їх ролі, ілюстрування або створення власного медійного продукту за мотивами прочитаного художнього тексту (буктрейлер, мультфільм, відеоролик або ін.), створення власного висловлювання (письмовий мінітвір за прочитаним художнім текстом), знаходження і виправлення недоліків і помилок у власному висловлюванні, пояснення окремих виправлень у власному висловлюванні, аналіз змісту написаного з погляду цілісності та</p>
--	--	---

<p>(ЛК) Початкові відомості про специфіку розуміння краси в різних культурах.</p> <p>(УС) Видатні українські перекладачі творів зарубіжних поетів.</p> <p>(МТ) Фільмографія: документальні фільми про природу США, Японії, Шотландії, «Пісня про Гайавату» (режисер Д. Шор, Канада, США, 1997) та ін.</p>	<p>завдяки читанню літературних творів, роботі із словниками та довідковими джерелами.</p>	<p>повноти викладу, відтворення окремих художніх засобів (епітет, метафора та ін.) для втілення власних творчих намірів, урізноманітнення власного мовлення завдяки читанню літературних творів, робота зі словниками і довідковими джерелами</p>
---	--	---

ЗАМИСЛЮЄМОСЯ ПРО МАЙБУТНЄ

<p>5</p>	<p>Рей Дуглас Бредбері (1920–2012). «Усмішка». Проблема руйнування духовних цінностей в оповіданні «Усмішка». Образ Тома, його розвиток під впливом подій, мимовільним учасником яких він стає. Значення образу Джоконди для розкриття авторського задуму. Ідея особистої відповідальності у творі. Віра автора в силу мистецтва, яке здатне врятувати душу людини та світ.</p> <p>Роберт Шеклі (1928–2005). «Запах думок». Фантастичний світ оповідання. Духовне й</p>	<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях</i> визначає основну мету (думку) почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту; прогнозує перебіг комунікації та/або подій у художньому тексті/медіатексті; розпізнає наявні в почутому та/або прочитаному повідомленні (зокрема художньому тексті/медіатексті) факти, судження та аргументи; обґрунтовує достовірність, повноту інформації, у разі потреби звертаючись до відповідних джерел, доречно цитуючи окремі фрагменти почутого повідомлення (зокрема художнього тексту/медіатексту тощо); характеризує почуте повідомлення (зокрема художній текст/медіатекст) з погляду основних правил спілкування; характеризує вплив художніх деталей на сприйняття почутого та/або прочитаного повідомлення (зокрема художнього тексту/медіатексту).</p> <p><i>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів</i> пояснює функцію заголовка для розуміння змісту художнього твору; піддає сумніву інформацію з тексту (зокрема художнього тексту/медіатексту) на підставі розрізнення фактів і</p>	<p>Різні види читання (виразне, «ланцюжком», в особах, вибіркоче, коментоване або ін.), визначення основної мети (думки) почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту, прогнозування перебігу комунікації та/або подій у художньому тексті/медіатексті, розпізнавання в почутому та/або прочитаному художньому тексті та медіатексті фактів, суджень, аргументів, обґрунтування достовірності й повноти інформації зі зверненням до відповідних джерел і цитат, характеристика почутого художнього тексту/медіатексту з погляду правил спілкування, характеристика художніх деталей та їхнього впливу на сприйняття, пояснення заголовку художнього тексту, оцінювання інформації на підставі розрізнення</p>
----------	---	---	--

	<p>фізичне випробування головного героя (Кліві). Уславлення могутності, розуму та інтуїції людини, її здатності не схилитися в екстремальних ситуаціях.</p> <p><i>(ТЛ)</i> Художня деталь. Поглиблення понять: тема, ідея, оповідання (фантастичне, науково-фантастичне оповідання).</p> <p><i>(ЛК)</i> Картина «Мона Ліза» Л. да Вінчі. Образ майбутнього у творах сучасного мистецтва (живопис, кіно, музика та ін.). <i>(УС)</i> Українські письменникифантасти, їхні твори для дітей.</p> <p><i>(МТ)</i> Медіапрогнозування майбутнього. Фільмографія: «Усмішка» (режисер М. Ралль, СРСР, 1971) та ін.</p>	<p>суджень про факти; визначає актуальність художнього тексту/медіатексту на основі власного досвіду та досвіду інших осіб; використовує для розв'язання завдань актуальні та достовірні текстові/медіатекстові джерела інформації; переказує зміст тексту (зокрема художнього тексту/медіатексту) у різний спосіб відповідно до завдання; фіксує елементи тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту), оптимізуючи написане за допомогою окремих графічних позначок.</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі дискутує (очно або в онлайн-середовищі) на знайомі теми, пов'язані із власним читацьким досвідом, літературними уподобаннями; порівнює позиції учасників дискусії; толерантно обстоює власну позицію, звертає увагу на спільні й різні думки учасників дискусії; взаємодіє з іншими особами у цифровому середовищі, дбаючи про безпеку.</p> <p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення наслідує окремі стильові риси текстів (зокрема художніх текстів/медіатекстів) у процесі створення власного фантастичного тексту або медіатексту на тему майбутнього для взаємодії з іншими особами.</p>	<p>фактів і суджень про факти, визначення актуальності художнього тексту, використання достовірних текстових/медіатекстових джерел інформації для розв'язання завдань, переказ змісту художнього тексту/медіатексту, фіксація елементів художнього тексту і медіатексту з допомогою графічних позначок, дискусія (очно або в онлайн-середовищі), порівняння позицій учасників дискусії, обстоювання власної позиції, взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, створення власного фантастичного тексту або медіатексту на тему майбутнього.</p>
--	--	--	--

ПІДСУМКИ

1	<p>Види художніх образів у прочитаних художніх текстах і медіатекстах. Актуальна проблематика класичних і сучасних творів. Міфологічні</p>	<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях вказує на окремі особливості, що сприяють або заважають ефективній комунікації в конкретній ситуації спілкування; доброзичливо висловлює своє ставлення до думок та позицій інших осіб, зважаючи на</p>	<p>Виявлення особливостей, що сприяють або заважають ефективній комунікації в конкретній ситуації спілкування, висловлювання доброзичливого ставлення до думок і позицій інших осіб, наведення</p>
---	--	--	--

<p>образи і сюжети, їх утілення в різних видах мистецтва.</p> <p>Фантастика та її роль у художній літературі. Моральні якості літературних героїв та героїнь у життєвих випробуваннях. Засоби художньої виразності у поетичних і прозових творах. Сучасні ресурси зарубіжної літератури для учнів (друковані, цифрові).</p>	<p>неповноту або суперечливість почутої інформації; наводить кілька аргументів і прикладів на підтвердження власної позиції, доречні цитати з тексту (зокрема художнього тексту/медіатексту) для увиразнення власних поглядів, ідей, переконань; добирає стиль мовлення відповідно до мети, потреб і умов спілкування; використовує потрібні вербальні та невербальні засоби для збагачення міжособистісної комунікації позитивними емоціями, створення комфортної атмосфери спілкування, спонукання співрозмовників до певних дій.</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів залежно від мети читання обирає самостійно або за допомогою інших осіб художні тексти/медіатексти для читання, які належать до різних стилів і жанрів, аргументує свій вибір; ефективно використовує інформаційні ресурси (бібліотеки, сайти тощо) для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів.</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі оформлює власне висловлення (відгук про улюблений твір), враховуючи основні засади академічної доброчесності; висловлюється в захищеному цифровому середовищі щодо власної читацької діяльності.</p> <p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення</p>	<p>аргументів і прикладів на підтвердження власної позиції (поглядів, ідей, переконань), вибір стилю мовлення відповідно до мети, потреб і умов спілкування, використання вербальних і невербальних засобів для збагачення особистої комунікації і створення комфортної атмосфери спілкування, обрання (самостійно або з допомогою інших осіб) художніх текстів/ медіатекстів, використання інформаційних ресурсів (бібліотеки, сайти тощо) для розширення кола читання, створення власного висловлювання (відгук про улюблений твір), висловлювання в захищеному цифровому середовищі щодо власної читацької діяльності, порівняння класичних і сучасних текстів в аспектах порушених проблем і тем, видів художніх образів, мовних явищ, творче використання мовних засобів (обрання із запропонованих варіантів доречних та обґрунтування власного вибору).</p>
---	---	--

		порівнює класичні й сучасні тексти щодо наявності в них порушених проблем і тем, видів художніх образів, мовних засобів; творчо використовує мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів доречні нестандартні рішення, обґрунтовуючи власний вибір.	
--	--	--	--

Використані джерела:

1. Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудніцька Н.П., Туряниця В. Г., Тіхоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А.)
https://www.5klas.com.ua/wp-content/uploads/2022/02/Zar.lit_5-6-kl.Nikolenko.ta_in_14.07.pdf